

Provincie Zeeland

nota provinciaal cultuurbeleid 2013-2015

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. Doelstelling 2013-2016: duurzame culturele basisinfrastructuur	5
3. Instrumentarium	6
4. Partners en rolverdeling	8
5. Beleidsterreinen	10
Bibliotheekwerk	10
Cultureel Erfgoed	12
<i>Aardkunde</i>	11
<i>Archeologie</i>	12
<i>Gebouwd Erfgoed</i>	13
<i>Immaterieel Erfgoed</i>	14
<i>Archieven</i>	15
<i>Musea</i>	15
Cultuureducatie	17
Kunsten inclusief grote culturele evenementen en festivals	18
<i>Festivals</i>	18
<i>Professionele Podiumkunsten</i>	18
<i>Professionele Beeldende Kunsten</i>	19
<i>Amateurkunsten</i>	19
Media	21
6. Financieel Kader	22

Voorwoord

In een tijd waarin de taken van de Provincie door verschillende omstandigheden kritisch tegen het licht worden gehouden is de constatering dat cultuur een kerntaak is bijzonder en belangrijk tegelijkertijd.

Bijzonder, omdat sommigen vinden dat cultuur altijd geld kost en weinig oplevert. Daar kan dus fors op worden bezuinigd. Daartegenover vinden anderen weer dat cultuur zo belangrijk is dat overheden hieraan altijd flink bij moeten dragen. Bijzonder vanzelfsprekend dus!

Ik vind cultuur belangrijk, omdat naast de intrinsieke waarde ervan investeren in cultuur maatschappelijk en economisch rendement oplevert. We worden er dus allemaal beter van, wie kan daar tegen zijn!

De inzet van middelen moet dan wel gezamenlijk, zorgvuldig en doelgericht gebeuren.

Gezamenlijk en zorgvuldig, omdat de Provincie Zeeland duidelijk wil zijn in haar verantwoordelijkheid in relatie met die van anderen. Elkaar niet voor de voeten lopen, maar samen optrekken waar mogelijk en soms ook de verantwoordelijkheid aan anderen overlatend. De in de afgelopen cultuurperiode opgebouwde relatie met de Zeeuwse gemeenten is daarvan wat mij betreft een prima voorbeeld. Het zorgvuldig en doelgericht inzetten van middelen zou eigenlijk altijd moeten, maar is onder de huidige economische omstandigheden meer dan noodzakelijk.

Uitgeven versus investeren vind ik een goed onderscheid tussen toen en nu. Daarmee wil ik allesbehalve afrekenen met het verleden. Juist de rijke en bijzondere cultuurhistorie van Zeeland vormt voor mij de vanzelfsprekende basis waar op voortgebouwd moet worden en waarin met voorbedachte rade moet worden geïnvesteerd.

De Provincie Zeeland wil daarom in de komende periode gericht bijdragen aan de cultuur in Zeeland. Een cultuur die duurzaam en educatief moet zijn met het aantrekkelijke en unieke Zeeuwse culturele erfgoed als vertrekpunt of decor. En een cultuur die niet alleen voor de Zeeuwen zelf is, maar ook uitnodigend is voor bezoekers, bedrijven en potentiële inwoners.

In deze nota wordt voorgaande verder uiteen gezet.

Ben de Reu,
Gedeputeerde cultuur Provincie Zeeland

1. Inleiding

De Kadernotitie uitgangspunten provinciaal cultuurbeleid, vastgesteld in Provinciale Staten van 9 maart 2012, opende met het citaat uit 'Zeeuwse Ankers, naar een culturele biografie van Zeeland' (SCEZ).

'Zeeland kent vele gezichten, waarvan de meeste zich afspelen op de grens van zee en land. Inwoners en toeristen van Zeeland roemen de zon en het strand, de rust en de ruimte, de culturele evenementen en culinaire specialiteiten, het erfgoed en het landschap. Voor bedrijven zijn de havens en de verschillende kanalen aantrekkelijk. Zee en land: ze bepalen al eeuwen lang hoe mensen hier wonen, waarom bedrijven zich er vestigen en waarom toeristen er graag verblijven.'

Dit citaat vat kernachtig samen wat de kracht van Zeeland is. Een van de elementen hierin is cultuur. In ons collegeprogramma Stuwende krachten is dan ook aangegeven dat cultuur een kerntaak is van de Provincie. Als middel schept cultuur economisch gezien werkgelegenheid, levert cultuur een belangrijke bijdrage aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en versterkt cultuur het toeristisch aanbod en de promotie van Zeeland. Verder levert cultuur een belangrijke bijdrage aan leefbaarheid doordat zij samenhang binnen en deelname aan de samenleving stimuleert. De intrinsieke waarde van cultuur is bovendien van belang voor de persoonlijke ontwikkeling van mensen en hun - Zeeuwse - identiteit en daarmee voor de Zeeuwse samenleving als geheel.

In de Kadernotitie provinciaal cultuurbeleid 2013-2016 hebben wij aangegeven dat wij prioriteit geven aan het cultureel erfgoed, de grote festivals en cultuureducatie. Ons cultureel erfgoed vormt in zijn geheel de basis van wat Zeeland uniek en aantrekkelijk maakt. Het vertelt in landschapsvormen, archeologische vondsten, monumenten en verhalen het verhaal van wat Zeeland in de loop der tijd tot 'LAND IN ZEE!' heeft gemaakt. De grote festivals gebruiken Zeeland als decor en inspiratiebron en dragen daardoor op eigen wijze uit hoe belangrijk Zeeland als locatie voor hun festival is. Zij trekken niet alleen veel (tijdelijke) bezoekers, maar fungeren tegelijkertijd als uithangbord van onze Zeeuwse identiteit.

De focus op cultuureducatie past bij de opvatting van Rijk, provincie en gemeenten dat culturele ontwikkeling een kerncompetentie is omdat het van wezenlijk belang is voor begrip van en grip op de samenleving. De provincie heeft extra aandacht voor cultuureducatie. Het past binnen ons geïntegreerd beleid voor jongerenparticipatie en het belang dat jongeren actief kunnen blijven of gaan deelnemen aan de Zeeuwse samenleving.

Onze prioriteiten kunnen niet los worden gezien van de inspanningen van de gemeenten om op lokaal niveau een fundament te leggen voor een culturele basisinfrastructuur. Deze komt pas echt tot stand als sprake is van (complementaire) samenwerking en het leggen van dwarsverbanden zowel binnen de sector zelf, als met andere sectoren zoals toerisme, onderwijs, gebiedsontwikkeling etc. Daarnaast ontkomen we niet aan de realiteit dat er minder provinciale middelen beschikbaar zijn waardoor samenwerking meer dan voorheen noodzakelijk is om onze doelen te bereiken.

Deze nota is een verdere uitwerking van de eerder vastgestelde 'Kadernotitie provinciaal cultuurbeleid 2013-2016' en is door Provinciale Staten van Zeeland op 21 december 2012 vastgesteld.

De hoofdlijnen van het cultuurbeleid zoals aangegeven in deze nota worden jaarlijks nader uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma cultuur. In dat programma worden de concrete structurele en incidentele activiteiten en acties opgenomen voor het betreffende jaar, inclusief de daarbij behorende middelen.

De werking van deze nota is beperkt tot de periode 2013-2015, omdat ons college vindt dat het cultuurbeleid en bijbehorende middelen vanaf 2016 een verantwoordelijkheid zijn van een nieuw college.

2. Doelstelling 2013-2015; duurzame culturele basisinfrastructuur.

In de afgelopen periode zijn stappen gezet om te komen tot inhoudelijke afstemming met de Zeeuwse gemeenten. Dit had in eerste instantie het doel de kunsteninfrastructuur voor de langere termijn te behouden en waar mogelijk te versterken. Gaandeweg dit proces is ook ingezet op verbreding naar andere beleidsonderdelen van cultuur.

Ook richting organisaties is de lijn van efficiëntere inzet van middelen en menskracht ingezet. Deze koers zal onverkort worden voortgezet, zeker in deze tijd met minder middelen en demografische ontwikkelingen van vergrijzing, ontgroening en krimp. Het (blijven) investeren in cultuur is noodzakelijk zodat inwoners, toeristen en degenen die hier tijdelijk verblijven of overwegen zich hier te vestigen, cultuur kunnen beleven. De omstandigheden dwingen wel tot afbakening van onze keuzes. Meer nog dan voorheen is samenwerking en afstemming met in- en externe partners noodzakelijk om de provinciale ambities vorm te geven.

Ons doel is dan ook de komende periode in samenwerking met gemeenten en betrokken organisaties te zorgen voor een duurzame culturele *basisinfrastructuur* in Zeeland die toegankelijk is voor een breed publiek.

Functies/taken

De herijkte provinciale taakopvatting, de beleidsprioriteiten en een duidelijke relatie tussen investering en verwacht (langdurig) rendement zijn richtinggevend voor onze keuzes voor een duurzame culturele basisinfrastructuur. Dit geldt voor het hele spectrum van het cultuurbeleid ook daar waar de uit te voeren taak wettelijk is vastgelegd.

In Zeeland hoeft niet alles in gelijke mate over de provincie vertegenwoordigd te zijn. De schaal van Zeeland, het aanbod en de kwaliteit van activiteiten lenen zich daar niet voor. Het aanbod in de ons omringende provincies completeert hetgeen wij in Zeeland hebben. Door samenwerking met onze 'buurprovincies' in Nederland en Vlaanderen is het bovendien mogelijk om aanbod tijdelijk in Zeeland te realiseren. Om dezelfde reden vinden wij het niet noodzakelijk dat iedere Zeeuwse regio een compleet cultureel voorzieningenniveau heeft.

Organisaties die alleen de belangen van een bepaalde (deel-)sector behartigen zullen wij niet meer ondersteunen, omdat wij belangenbehartiging een verantwoordelijkheid van de sector zelf vinden.

Investeren en samenhang

Een duurzame culturele basisinfrastructuur vraagt om een structurele investering. Het is verder van belang dat de organisaties en activiteiten hierin niet alleen onderling een samenhangend geheel vormen, maar ook externe dwarsverbanden aangaan. Zo passen (culturele) evenementen in de trend dat de toerist steeds vaker een korte periode vakantie neemt. Cultureel aanbod kan ook een aanzet geven voor de economische of fysieke ontwikkeling van een gebied. Bovendien hebben culturele voorzieningen een positief effect op de totstandkoming en versterking van sociale samenhang en deelname aan de samenleving.

De instellingen die wij structureel willen ondersteunen krijgen dan ook een duidelijke opdracht deze dwarsverbanden te bewerkstelligen dan wel te versterken.

3. Instrumentarium

Wij zetten de volgende instrumenten in om ons doel te bereiken:

- Een aantal organisaties/activiteiten meerjarig ondersteunen;
- Regionale kunstenarrangementen naar regionale cultuurarrangementen uitbreiden;
- Middelen van partners (Rijk, Europa, fondsen etc.) matchen;
- Ondersteunende organisaties inzetten;
- Effecten van het cultuurbeleid monitoren en evalueren;
- Advisering.

Verschillende van deze instrumenten kunnen alleen ingezet worden binnen een partnerschap met anderen. Waar samenwerking in voorgaande jaren al heel belangrijk was, neemt het belang ervan in de komende periode alleen maar toe. We wijden daarom een apart hoofdstuk aan onze partners en de beoogde relaties daarmee.

Een aantal organisaties meerjarig ondersteunen

Een structurele investering in menskracht en middelen is van belang bij de zorg voor een duurzame culturele basisinfrastructuur. Om een aantal organisaties/activiteiten daadwerkelijk hieraan te laten bijdragen is voor hen de zekerheid van een meerjarige financiële ondersteuning onontbeerlijk.

Regionale cultuurarrangementen

Wij gaven eerder al aan dat wij de regionale culturele infrastructuur als een gezamenlijke verantwoordelijkheid zien van gemeenten en provincie. Deze samenwerking in de regio geven wij vorm via regionale cultuurarrangementen: bestuurlijke convenanten tussen provincie en de gemeenten in een regio over prioriteiten en middelen voor de regionale culturele infrastructuur (zie ook hoofdstuk 4).

Matching

Het principe van matching houdt in dat verschillende partners in menskracht en/of in middelen bijdragen aan een activiteit of project. Nu wij nog meer dan voorheen willen samenwerken met partners om onze ambities te verwezenlijken, neemt het belang van dit instrument toe. In hoofdstuk 4 wordt op verschillende plaatsen hier naar verwezen.

Inzet ondersteunende culturele organisaties

De ondersteunende culturele organisaties bedienen het brede Zeeuwse cultuurveld vanuit de eigen expertise: (ondersteuning bij) beleidsontwikkeling, onderzoek, advisering en projectrealisatie. Het gaat om de organisaties Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) en Zeeuwse Bibliotheek/Scoop. Van deze organisaties verwachten wij overigens ook dat ze onderling dwarsverbanden leggen, zeker daar waar het gaat om kennisdeling. Verder wordt van de nieuw op te richten organisaties voor Beeldende Kunst en 'serieuze' muziek verwacht dat zij vanuit hun expertise een aantal ondersteuningstaken op zich nemen voor hun sector (zie hoofdstuk 5 bij de Kunsten).

Monitoring & Evaluatie

Voor het monitoren van het provinciaal cultuurbeleid wordt de door Scoop ontwikkelde cultuurmonitor ingezet, zodat ook tussentijds kan worden gerapporteerd. Op dit moment beschikken wij over gegevens uit de Culturele atlas 2011, Sociale Staat 2010, Jeugdmonitor en monitoring van de matchingsregeling Cultuurparticipatie 2009-2012 (Cultuureducatie, Amateurkunsten en Volkscultuur). Deze gegevens gebruiken we om aan het begin van de nieuwe planperiode een nulmeting uit te voeren voor het cultuurbeleid.

Advisering

In voorgaande beleidsperioden hebben wij ons voor advisering over het cultuurbeleid steeds gericht tot de Raad voor de Cultuur Zeeland. Van oorsprong komt de adviestaak van de Raad voort uit de opvatting dat de overheid zich onthoudt van een oordeel over de artistieke kwaliteit en de inhoudelijke aspecten van cultuur. Bij aanvang van de cultuurnotaperiode 2009-2012 is deze taak in omvang aanzienlijk afgenomen.

Als gevolg daarvan is destijds gekozen voor een beperkte opdracht aan de Raad en een halvering van het ledenaantal. In de afgelopen periode heeft de rol van de Raad zich in hoofdzaak beperkt tot eenmaal per jaar adviseren over subsidies voor activiteiten vallend onder het programma Stimulering Zeeuwse cultuurproducties.

Over dit programma zegt de Raad in zijn advies 'Zeeuwse Einders': "*De Raad plaatst vraagtekens bij het provinciale bereik van de incidentele subsidies die de provincie, via het Stimuleringsprogramma, verleent aan projectmatige initiatieven. De reikwijdte en impact van deze projecten is vaak onduidelijk*". Deze opvatting heeft, in relatie tot de minder beschikbare middelen, geleid tot ons besluit dit programma niet langer voort te zetten, waarbij tegelijkertijd de daarbij behorende middelen vervallen. Overigens had de Raad op dit punt voorgesteld deze middelen te verschuiven naar de regioarrangementen. De taak van de Raad komt met het schrappen van dit budget in wezen te vervallen.

Over zijn rol om (verder) gevraagd en ongevraagd te adviseren schrijft de Raad in zijn advies: "*De Raad merkt op dat zijn huidige omvang en samenstelling niet toereikend is voor een gedegen advisering. Hij pleit voor ad hoc uitbreiding van de Raad, met waar nodig expertise van buiten de provincie (conform het model dat is toegepast bij dit advies; i.c. Zeeuwse Einders)*".

Wij hebben met instemming kennis genomen van zowel de wijze van totstandkoming als de inhoud van Zeeuwse Einders.

Wij hebben ons afgevraagd of het werken met een permanente Raad nog langer effectief is. Dit gezien de schaal van Zeeland en de wijze waarop, in nauwe samenwerking tussen gemeenten en provincie - samen met organisaties -, invulling wordt gegeven aan de culturele basisinfrastructuur. Naar onze mening heeft het advies Zeeuwse Einders aangetoond dat op ad-hoc basis inhuren van expertise de kwaliteit van de advisering kan verhogen. Wij willen deze lijn in de toekomst doorzetten door niet langer een permanente Raad voor de Cultuur in stand te houden. Bij concrete zaken op het brede provinciale cultuurterrein zullen wij op ad-hoc basis advies vragen. Wij denken daarbij aan een onafhankelijke commissie die, afhankelijk van het onderwerp, op maat samenstelt.

4. Partners en rolverdeling

Om het provinciaal cultuurbeleid vorm en inhoud te kunnen geven is meer dan voorheen samenwerking en afstemming met in- en externe partners noodzakelijk. Bij de invulling van onze verantwoordelijkheid zullen wij verschillende rollen vervullen: initiërend en stimulerend om zowel culturele ontwikkelingen als samenwerking op gang te brengen, regisserend en coördinerend als partners ons daarom verzoeken en deze rol past bij onze taken en verantwoordelijkheden als provinciale overheid.

Wij gaan uit van de verantwoordelijkheidsverdeling, zoals die ook al in de vorige beleidsperiode is gehanteerd:

- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de lokale culturele infrastructuur;
- Gemeenten en Provincie zijn samen verantwoordelijk voor de regionale culturele infrastructuur;
- De Provincie is verantwoordelijk voor het deel dat de lokale en regionale culturele infrastructuur overstijgt.

Gemeenten

De samenhang en afstemming met het gemeentelijk cultuurbeleid is in de cultuurperiode 2009-2012 in gang gezet via de regionale kunstarrangementen met alle Zeeuwse gemeenten. De ervaringen hiermee zijn zeer positief en hebben onder meer geleid tot inhoudelijke afstemming op een aantal dossiers (zoals cultuureducatie en bibliotheekwerk) en tot het bundelen van organisaties werkzaam op hetzelfde terrein (zoals bij de beeldende kunst). Mede hierdoor kunnen menskracht en middelen zo effectief en efficiënt mogelijk worden ingezet.

In het bestuurlijk overleg Cultuur is op basis van deze positieve resultaten gezamenlijk de ambitie uitgesproken deze samenwerking te intensiveren en de kunstarrangementen uit te breiden tot meerjarige cultuur-brede afspraken.

Rijk & Europa

Het huidige rijksbeleid zal met ingang van 2013 fors gewijzigd zijn. Zo wordt de landelijke basisinfrastructuur cultuur kleiner en vervalt de rechtstreekse subsidie aan Theaterproductiehuis Zeelandia. Wel ontvangt deze organisatie vanaf 2013 middelen via het landelijke Fonds Podiumkunsten. Verder zijn er wijzigingen aanstaande in de wettelijke taken en verantwoordelijkheidsverdeling op het gebied van archieven (Archiefwet), bibliotheekwerk (Wet Bibliotheekwerk) en regionale omroepen (Mediawet). De samenwerking met het rijk zal zich beperken tot meerjarige afspraken over de versterking van cultuureducatie en de restauratie van rijksmonumenten. In het eerste geval is het principe van matching een belangrijke voorwaarde, in het tweede geval gaat het om een inspanningsverplichting.

Europese projecten hebben zowel qua inhoud, netwerk als kennis meerwaarde bij de realisatie van ons cultuurbeleid. Bovendien maakt de Europese cofinanciering het mogelijk ons beleid beter vorm te geven. Wij hebben positieve ervaringen met projecten op het gebied van Maritiem Erfgoed, Regionale Televisie Scheldemond en Erfgoed van de Tweede Wereldoorlog. De komende periode willen wij daarom meer dan tevoren ons beleid mede via Europese projecten realiseren.

Culturele organisaties

Door de bezuinigingen van de overheden ontvangen veel culturele organisaties minder inkomsten uit subsidie. Op zoek naar mogelijkheden om (kosten-) efficiënter en effectiever te werken, wordt door verschillende organisaties verregaande samenwerking onderzocht. Andere proberen hun cultureel ondernemerschap verder te ontwikkelen om activiteiten en producten te financieren en te verbeteren, in partnerschap met bijvoorbeeld het Zeeuwse bedrijfsleven. Waar mogelijk willen wij dit proces bevorderen om zoveel mogelijk kwalitatieve cultuuruitingen voor het publiek te behouden. Vanzelfsprekend hebben de culturele organisaties hierin allereerst een eigen verantwoordelijkheid.

Bedrijfsleven – private sector

Wij hebben in ons collegeprogramma aangegeven dat wij ondernemers actief willen ondersteunen bij ontwikkeling van en investeringen in het toeristisch-recreatief product van Zeeland. De Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging en TOZeeland (Toeristisch Ondernemend Zeeland) vinden wij prima partners om deze voorgenomen ondersteuning en samenwerking verder uit te werken. Hierbij staan kwaliteit en kwaliteitsverbetering voorop en kan een intensievere verbinding worden gelegd tussen economie, culinair, cultuur, natuur, sport en toerisme. Een goed voorbeeld hiervan, dat wellicht opschaling verdient, vinden wij de 'SchouwenDuivelandPas'. Deze pas biedt door samenwerking

tussen gemeente, ondernemers, VVV, openbaar vervoer en cultuuraanbieders zowel inwoners als recreanten aantrekkelijke arrangementen in dit deel van Zeeland. Andere voorbeelden zijn gratis openbaar vervoer tijdens de Open Monumentendag en meer afvaarten van de Fastferry tijdens het Bevrijdingsfestival. Andere samenwerkingsvormen tussen de private sector en cultuur op basis van sponsoring, matching of fondsvorming (zoals het in hoofdstuk 5 bij Media genoemde Documentairefonds) zullen wij nader onderzoeken en uitwerken.

5. Beleidsterreinen

Wij onderscheiden binnen cultuur de beleidsterreinen bibliotheekwerk, cultureel erfgoed, cultuureducatie, kunsten (inclusief festivals) en media. Bij de hierna volgende beschrijvingen per beleidsterrein wordt steeds op hoofdlijnen kort teruggeblikt op resultaten en ervaringen uit de cultuurperiode 2009-2012 en een relatie gelegd met de uitgangspunten en uitvoering voor de periode 2013-2015.

Bibliotheekwerk

Op basis van de Wet specifiek cultuurbeleid (Wsc) zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het lokale bibliotheekwerk, de provincie voor de ondersteuning daarvan en het Rijk voor het stelsel als geheel en voor het stimuleren van innovatie. Het zwaartepunt van het stelsel ligt op lokaal/regionaal niveau bij de basisbibliotheken. De Wsc noemt als belangrijkste taken van het provinciaal niveau: het vormen en laten functioneren van netwerken van lokale/regionale bibliotheken. Onderdeel daarvan zijn in ieder geval het collectiebeheer en het interbibliothecair leenverkeer. Via het interbibliothecair leenverkeer (IBL) kunnen bibliotheekleden gebruik maken van de collecties van andere bibliotheken binnen of buiten de eigen provincie.

De ondersteunende taken worden uitgevoerd door provinciale serviceorganisaties (PSO's).

Ontwikkelingen tot nu toe

Aanvullend op de wettelijke taken hebben de provincies en de PSO's vanaf 2001 een belangrijke rol gespeeld in het proces van bibliotheekvernieuwing. De nadruk lag op kwaliteitsverbetering van de fysieke bibliotheek. Resultaten zijn onder meer de vorming van basisbibliotheken, een sterker accent op de klant en een algemeen aanvaard certificeringssysteem. De PSO's vervullen in dat proces een schakelfunctie tussen het landelijke en het lokale niveau. Zij ondersteunen de bibliotheken bij de invoering van vernieuwingen. Deze activiteiten zijn eind 2012 afgerond en dat heeft gevolgen voor de rol van de provincies en PSO's bij het openbare bibliotheekwerk. Ook de ontwikkeling van het digitale domein, oftewel het realiseren van één digitale bibliotheek Nederland, heeft invloed op de rol en taakverdeling tussen betrokken overheden.

Voorgaande ontwikkelingen zijn voor het Rijk reden om het wettelijk kader uit midden jaren '80 aan te passen aan deze veranderingen via een nieuwe Bibliotheekwet. Ingangsdatum van deze wetswijziging was eerder beoogd per 2013, omdat daardoor aangesloten kon worden bij de afloop van de bestuurlijke overeenkomst bibliotheekwerk 2009-2012. Dit lukt echter niet. Het nieuwe wettelijk kader wordt pas vanaf 2014 van kracht.

De taakverdeling tussen de betrokken overheden komt er in de nieuwe situatie op hoofdlijnen als volgt uit te zien:

- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het lokale bibliotheekwerk (basisbibliotheken): voor de beschikbaarheid, toegankelijkheid, kwaliteit en bekostiging;
- Provincies blijven verantwoordelijk voor de netwerken van lokale/regionale bibliotheken, maar alleen voor het fysieke domein (o.a. het interbibliothecair leenverkeer). Voor deze rol worden in een basispakket de taken vastgelegd. Totdat elke bibliotheek is aangesloten op de digitale bibliotheek wordt een tijdelijke provinciale rol voorzien bij de implementatie daarvan bij de lokale bibliotheekorganisaties;
- Het Rijk heeft de algemene verantwoordelijkheid voor het bibliotheekstelsel. Dit omvat de verantwoordelijkheid voor het landelijke innovatieprogramma en de landelijke infrastructuur van de digitale bibliotheek.

Provinciaal bibliotheekbeleid

Om uitvoering te geven aan onze wettelijke taak is samenwerking en afstemming met gemeenten noodzakelijk. Samen met gemeenten wordt ingezet op het verder vormgeven van bibliotheekwerk in Zeeland zodat burgers, bedrijven en onderwijs zo veel mogelijk kunnen profiteren van de bij bibliotheken aanwezige kennis en informatie. Ook vanuit het oogpunt van leefbaarheid is het van belang dat gemeenten via de regionale basisbibliotheek de openbare bibliotheekfunctie binnen de eigen gemeente voldoende vorm blijven geven. De provinciale rol is de openbare bibliotheekfunctie zodanig te ondersteunen dat alle basisbibliotheken beschikken over alle informatie binnen het Zeeuwse bibliotheeknetwerk.

Onze betrokkenheid bij de beschikbaarheid van digitale informatie zullen wij in de komende periode afbouwen, omdat de verantwoordelijkheid hiervoor bij het Rijk ligt.

De samenwerking en afstemming tussen gemeenten en provincie zullen wij uitwerken en opnemen in de regioarrangementen.

Netwerktaken

In het in IPO verband opgestelde basispakket van netwerktaken betreft het voor de komende periode de volgende taken:

- Collectiebeleid: de collectie wordt op provinciale schaal afgestemd op basis van de behoefte van de inwoners. De 'couleur locale' van de collectie wordt gewaarborgd door in het aanschafbeleid nadrukkelijk rekening te houden met de lokale vraag. Daarnaast moet afstemming plaatsvinden tussen de provinciale/lokale collecties en de landelijke collecties;
- Interbibliothecair leenverkeer: organiseren van interbibliothecair leenverkeer en vervoer van de fysieke collectie, zorgdragen voor landelijke afstemming;
- Zorg voor netwerken en allianties: instandhouding en versterken van het netwerk van bibliotheken onderling en van de relatie met andere (maatschappelijke) organisaties (zoals archieven en Regionale Historische Centra) zodat efficiency en kwaliteit wordt vergroot;
- Innovatie in fysieke domein: expertise bundelen en gezamenlijk proefprojecten organiseren, nieuwe methodieken en materialen tot stand brengen. Voorwaarde is dat innovaties overdraagbaar zijn en landelijk gedeeld en afgestemd worden met andere provincies en het landelijke Sector Instituut Openbare Bibliotheken.

De Zeeuwse Bibliotheek geven wij de opdracht om deze netwerktaken uit te voeren. Aanvullend hierop willen wij, uit efficiencyoverwegingen, samen met de Zeeuwse gemeenten komen tot in ieder geval één centrale backoffice voor alle Zeeuwse bibliotheken, die zo mogelijk ook diensten kan verlenen aan andere organisaties.

Wetenschappelijke Steunfunctie

Onderdeel van het hiervoor genoemde collectiebeleid is de Wetenschappelijke Steunfunctie (WSF). Dit is beheer en onderhoud van een achtergrondcollectie van materialen op HBO en wetenschappelijk niveau. Veertien grootstedelijke bibliotheken, waaronder de Zeeuwse Bibliotheek, verzorgen elk een aantal domeinen binnen deze collectie. Alle openbare bibliotheken kunnen vanuit deze collecties via de netwerkfunctie Interbibliothecair leenverkeer (IBL) materialen aanvragen voor hun leden. De financiering van het collectiebeleid, inclusief de WSF en het IBL, is tot nu toe een provinciale taak waarvoor de provincies rijks gelden in het provinciefonds ontvangen. In Zeeland wordt de WSF functie vervuld binnen de functie Wetenschappelijke Bibliotheek (WB) van de ZB. Deze is tevens dienstbaar aan onder andere de Hogeschool Zeeland en de Roosevelt Academy op basis van bijna volledige provinciale financiering (inkomsten uit dienstverlening en abonnementsgelden leveren slechts een geringe bijdrage in de totale kosten).

Gelet op herijkte provinciale taakopvatting zullen wij in de komende periode de ondersteuning van de huidige WB-functie afbouwen tot het niveau van de wettelijke taken op dit gebied.

Samenwerking Scoop en ZB

Door de samenwerking van Scoop en ZB zien wij voldoende mogelijkheden voor ondersteuning van het Zeeuwse onderwijs en het bedrijfsleven. We gaan ervan uit dat de samenwerking relevante opbrengsten op het gebied van kennisdeling en innovatie oplevert. Voor het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs gaat het bijvoorbeeld om zaken als media-educatie, leesbevordering en laaggeletterdheid. Hier ligt een duidelijke relatie met ons cultuur-educatief beleid (zie verderop in deze nota). De afstemming met het Middelbaar Beroepsonderwijs in Zeeland, de Hogeschool Zeeland, de Roosevelt Academy, SCEZ en Onderwijsautoriteit Zeeland is van essentieel belang. De aanzet en verdere uitwerking van het Kennis- en Informatieplatform Zeeland vinden wij een passende aanpak voor deze afstemming die met kracht moet worden doorgezet in de komende periode. Wij verwachten dat bij deze samenwerking ook erfgoedorganisaties als SCEZ en Zeeuws Museum betrokken worden.

Relatie bibliotheekwerk en letteren

In de afgelopen periode is geen specifiek letterenbeleid gevoerd. Wel zijn er twee (literaire) tijdschriften ondersteund en heeft de Zeeuwse Bibliotheek op ons verzoek het digitale literaire platform www.literatuurinzeeland.nl opgezet.

Het subsidiëren van (literaire) tijdschriften en/of organisaties is geen (kern)taak van de provincie. Wij rekenen de letteren tot een onderdeel van het voor een ieder toegankelijke bibliotheekwerk.

Cultureel Erfgoed

Inleiding

Tot het cultureel erfgoed rekenen wij aardkunde, archeologie, gebouwd erfgoed, immaterieel erfgoed, archieven en musea. De provincie heeft binnen deze gebieden verschillende taken, voortkomend uit wetgeving en (inter)nationale verdragen. Tegelijkertijd willen we een meer integrale benadering toepassen, passend bij zowel het rijksbeleid als het ruimtelijk en economisch beleid van de provincie en gericht op verduurzaming van behoud, beheer en ontsluiting.

Wij willen waar mogelijk aansluiten bij het gebiedsgerichte erfgoedbeleid van het rijk zoals verwoord in 'Kiezen voor karakter, beleidsvisie erfgoed en ruimte'. Het gaat om de volgende prioriteiten:

- Eigenheid en veiligheid: zee, kust en rivieren.
- Herbestemming als (stedelijke) gebiedsopgave: focus op groei en krimp.
- Levend landschap: synergie tussen erfgoed, economie, ecologie.
- Wederopbouw: tonen van een tijdperk.

Daarnaast is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed haar eigen erfgoedinformatiesysteem opnieuw aan het opzetten, met de mogelijkheid voor anderen hier ook informatie aan toe te voegen. Ook informatie van de provincie Zeeland zal gebruikt worden. Deze informatie blijft dan eigendom van de provincie en de provincie blijft het beheer hierover houden. Het betreft de gegevens uit de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zeeland (CHS): een overzichtelijke samenvatting van kennis over de cultuurhistorie (aardkunde, archeologie, bouwkunst en stedenbouw, en historische geografie) in de omgeving. De CHS wordt onder meer gebruikt als instrument bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 is voor het landschap en het erfgoed de doelstelling opgenomen: de bescherming en ontwikkeling van waardevolle landschappen en cultuurhistorisch erfgoed in Zeeland en vergroting van (in)directe economische baten die hieruit voortvloeien. Voor behoud en bescherming van de kernkwaliteiten van het Zeeuwse landschap zijn deze in beeld gebracht. De kwaliteiten met een provinciaal belang zijn benoemd en krijgen een basisbescherming in de ruimtelijke verordening.

De inhoudelijke samenhang bij cultureel erfgoed willen wij bevorderen door in te zetten op de realisering van de culturele biografie van Zeeland op basis van de door SCEZ opgestelde startnotitie 'Zeeuwse Ankers, naar een Culturele Biografie van Zeeland'. Hierin wordt het aanbod van informatie uit verleden en heden van een specifieke regio in samenhang gebracht en verbonden aan specifieke activiteiten, plekken en verhalen. De inwoner of de bezoeker van onze regio kan zich zo een beeld vormen van de culturele omgeving en de ontwikkelingsgeschiedenis van de regio. Hiermee is de biografie tevens 'bruikbaar' voor toerisme en ruimtelijke ontwikkeling.

Aardkunde

Ontwikkelingen tot nu toe

De aardkunde, archeologie en het bovengrondse cultureel erfgoed (de natuur- en cultuurhistorie) zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en op hun beurt weer verbonden met de ruimtelijke inrichting. Adviesbureau CSO heeft een inventarisatie en classificatie gemaakt van aardkundige waarden in Zeeland. Dit heeft geleid tot een Signaleringskaart aardkundig waardevolle gebieden en een Aardkundig waardevolle gebiedenkaart. Deze kaarten hebben wij vastgesteld en opgenomen in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zeeland en het Zeeuws Bodemvenster.

Er zijn provinciale aardkundige monumenten aangewezen, zoals Oranjezon en Hoeve van der Meulen. Deze aanwijzing maakt mensen bewust van de bijzondere waarde van het gebied, hetgeen ook toeristisch-recreatief goed uit te nutten is.

Toekomstig beleid Aardkunde

Aardkundige waarden behoren tot de kernkwaliteiten uit het Omgevingsplan. Door in andere beleidsvelden, zoals o.a. bodem, water, natuur en recreatie en toerisme het beleid voor aardkundige waarden mee te nemen in afwegingsprocessen, kan een meerwaarde worden gegenereerd voor ontwikkelingen. De Europese wettelijke plicht om de geografische databestanden over de aardkundige waarden bij te houden voeren wij uit via de eerder genoemde kaarten.

Wij kiezen bij aardkunde voor de lijn om met zo min mogelijk regelgeving toch tot behoud van dit erfgoed te komen. In de gebieden van provinciaal belang zijn ontwikkelingen toegestaan, waarbij het behoud van de karakteristieken van de aardkundige waarden de richting aangeven.

Bij gebieden met in eerste instantie een lokaal belang vragen wij gemeenten deze waarden in algemene zin op te nemen in bestemmingsplannen en structuurvisies en zelf een verdere invulling te geven aan een beleid voor aardkundige waarden.

Verder spitst ons beleid zich toe op informatieverstrekking en het creëren van draagvlak bij de bevolking en omwonenden. Bijzondere aandacht verdient het kwetsbaar aardkundig erfgoed in de vorm van microreliëf. Daarom stimuleren wij initiatieven tot behoud hiervan.

Archeologie

De Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMZ) is in 2007 landelijk in werking getreden. Op basis van het evaluatierapport 'Ruimte voor archeologie' en het advies van de landelijke Raad voor Cultuur, concludeert de staatssecretaris in zijn reactie van 7 februari 2012 dat met de WAMZ de invoering van het Verdrag van Malta (1992) op de goede weg is. Hij doet een aantal voorstellen om de archeologische infrastructuur, de archeologische kwaliteit en de archeologische kennis te borgen. Wij willen bij deze initiatieven, waar mogelijk en van toepassing voor Zeeland, aansluiten.

Daarnaast houden wij rekening met de uitgangspunten van het Verdrag van Malta die slechts ten dele zijn geïmplementeerd in de WAMZ. Het gaat dan met name om de punten: behoud in situ (o.a. door beheer en monitoring), publieksbereik en draagvlak.

Ontwikkelingen tot nu toe

In de afgelopen periode hebben wij de ruimtelijke en maatschappelijke aspecten van het archeologiebeleid versterkt. Daarnaast is invulling gegeven aan de ambities: behoud in situ; optimaliseren kennis voor beleid en ontsluiting archeologisch erfgoed. De wettelijke taak van het beheer van een archeologische depotvoorziening is ondergebracht bij de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ).

Bijna alle gemeenten voeren inmiddels een eigen archeologiebeleid. Zij hebben gedetailleerde archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaarten voor hun gehele grondgebied laten opstellen en beschikken zelf, al dan niet ingehuurd, over een archeologisch adviseur.

Op basis van de Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie Zeeland zijn de tien belangrijkste kernthema's en zwaartepunten voor archeologisch onderzoek in de provincie Zeeland opgesteld. In dat kader is onder meer subsidie verleend aan het onderzoek van de scheepsresten gevonden aan de Bierkaai te Hulst, aan het verwerken van het onuitgewerkt archeologisch onderzoek van het Romeins 'castellum' te Aardenburg en onderzoek aan Zeeuwse binnendijken.

Wettelijke taken

Wij blijven invulling geven aan de wettelijke mogelijkheid te adviseren over rijksmonumenten binnen en buiten de bebouwde kom. De WAMZ regelt de taken op het gebied van de archeologische depotvoorziening. Hierop gaan we onder het kopje 'Archeologisch depot' nader in.

Wij zien, vooralsnog, geen aanleiding om archeologische attentiegebieden aan te wijzen nu alle bekende archeologische waarden planologisch en/of via het gemeentelijk beleid beschermd zijn.

Gebiedsgerichte samenwerking

Alle Zeeuwse gemeenten hebben in de periode 2006-2012 archeologiebeleid ontwikkeld en vastgesteld. In de komende beleidsperiode willen wij de gemeenten stimuleren hier ook in de uitvoering handen en voeten aan te geven. Hiervoor zijn verschillende scenario's mogelijk. Wij hebben een voorkeur voor een regionalisering, waarbij de expertise en uitvoering per regio wordt belegd. Op deze wijze willen wij versnippering van expertise en middelen voorkomen. Een goed voorbeeld hoe een regionale dienst kan werken is de Walcherse Archeologische Dienst.

Depot en kennisontwikkeling

Het beheer van het Provinciaal Archeologisch Depot is neergelegd bij SCEZ. Deze depottaak dient de komende jaren steviger te worden ingevuld en te worden uitgebreid met (publieks-)ontsluiting. Wij kiezen ervoor het depot in de eerste plaats te ontsluiten voor wetenschappelijk onderzoek en hebben daarbij specifieke aandacht voor bovenlokaal of thematisch synthetiserend onderzoek. Er zal gewerkt worden aan de toegankelijkheid van het depot voor het publiek, bijvoorbeeld door digitale ontsluiting. Wij verzamelen archeologische informatie door vondstmeldingen aan te nemen en te verwerken. Officieel ligt deze taak bij het rijk. Vondstmeldingen blijven daar echter te lang liggen met als risico dat bij nieuwe ontwikkelingen niet bekend is dat er archeologische indicatoren aanwezig zijn. Bovendien is er vanuit het rijk geen controle mogelijk op de betrouwbaarheid en context van de vondstmelding. Met de regionale archeologische dienst(en) worden voor de uitvoering van deze taak afspraken gemaakt, zodat kennis gecentraliseerd bewaard en verwerkt wordt.

Een aandachtspunt is de scheepsarcheologie. Wij menen dat het opslaan, beheren en ontsluiten hiervan een taak moet blijven van het rijk.

Om een goed archeologiebeleid te kunnen voeren is een dynamische kennisontwikkeling onontbeerlijk. Uitgangspunt hierbij zijn de 10 thema's uit de Provinciale Onderzoeksagenda Archeologie Zeeland.

Onderzoek en behoud in situ

Van gebieden met een vastgestelde archeologische waarde is bekend dat er archeologie in de ondergrond zit. Voor deze gebieden brengen wij de huidige vrijstelling voor archeologisch onderzoek terug van 30 m² tot 0 m². Dit betekent dat er altijd onderzoek gedaan moet worden bij versterking van deze gebieden. Het gaat daarbij uitdrukkelijk om ingrepen waarbij de provincie zelf opdrachtgever is of het bevoegd gezag is voor de te verlenen vergunning.

Gemeenten hebben in hun gemeentelijk archeologiebeleid hiervoor eigen normen vastgelegd. Wanneer we (bedreigde) waarden beschermen en het publiek deelgenoot willen maken van de cultuurhistorische waarden is het noodzakelijk dat deze behouden en beheerd blijven. Wij onderzoeken of wij hiervoor de komende jaren mogelijkheden kunnen scheppen of voorwaarden kunnen stellen.

Gebouwd erfgoed

Ontwikkelingen tot nu toe

In de afgelopen periode zijn cultuurhistorische waarden steeds meer betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen. De Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) is als instrument hiervoor ingezet en verder ontwikkeld.

In de restauratie van rijks-monumentale kerken, kerktorens en molens die van het rijk subsidie ontvingen is 10% van de subsidiabele kosten gesubsidieerd. Voor de instandhouding van rijksmonumenten zijn instandhoudingssubsidies (voor zes jaar) verleend aan kerken, molens en buitenplaatsen. Deze regeling is inmiddels ingetrokken. Aan kerken zijn (daarnaast) onderhoudssubsidies verstrekt en molens kwamen in aanmerking voor een draaipremie.

Onderhoudssubsidies worden in 2012 voor het laatst verleend.

Eigenaren van niet-rijks-monumentale boerderijen konden voor de instandhouding daarvan, via het Cultuurfonds voor Monumenten een laagrentende lening krijgen. Dit fonds is eind 2010 aangevuld met een extra bijdrage van de provincie. De zeggenschap over en de besteding van deze middelen sluiten niet altijd aan bij ons provinciaal beleid. Er is geen voorwaarde voor herbestemming, een kwaliteitstoets ontbreekt en de projecten maken geen onderdeel uit van een gebiedsontwikkeling. De komende jaren doen wij geen extra stortingen meer in het fonds.

Het Rijk heeft in 2010 eenmalig een fors bedrag beschikbaar gesteld dat de provincie kon besteden aan de restauratie van rijksmonumenten onder de voorwaarde dat dit bedrag verdubbeld werd. Met dit bedrag zijn vijf rijksmonumenten gerestaureerd.

Voor het behoud, de ontwikkeling en de ontsluiting van het industrieel erfgoed hebben wij ons gericht op de Stoomtrein Goes-Borsele en op het nieuwe Industrieel Museum Zeeland.

Bij SCEZ is het Meldpunt Erfgoed Zeeland ondergebracht, waar de burger bedreigd, onbekend en/of ondergewaardeerd erfgoed kan melden. De SCEZ beheert de boerderijenlijn, een website met informatie over historische boerderijen. SCEZ coördineert verder het Restauratie Opleidingsproject Zeeland. Leerlingen worden opgeleid in oude restauratietechnieken om zo de restauratiedeskundigheid veilig te stellen.

Met het subsidieprogramma Erfgoed Toegankelijk zijn per jaar gemiddeld 10 projecten ondersteund die bijdragen aan het versterken van de beleving, fysieke ontsluiting en zichtbaarheid van het materieel cultureel erfgoed in Zeeland.

Toekomstig beleid gebouwd erfgoed

Het nieuwe rijksbeleid voor monumentenzorg zet in op drie grote veranderingen:

- Cultuurhistorische belangen meewegen in de ruimtelijke ordening. (o.a. de verplichting cultuurhistorie op te nemen in het bestemmingsplan);
- Krachtiger en eenvoudiger regels;
- Herbestemmen van monumenten die hun functie verliezen (o.a. plankostenregeling voor herbestemming en wind- en waterdicht maken).

Wij sluiten hierbij aan. In ons monumentenbeleid gaan wij meer van objectgericht denken naar gebiedsgericht werken. Wij kijken niet meer alleen naar het monumentale object maar naar de hele omgeving. Bij monumenten zetten wij in op de combinatie van restauratie en herbestemming. Dit betekent dat niet alleen de instandhouding, maar ook het gebruik van het monument na de restauratie gewaarborgd is.

Restauratie rijksmonumenten

Vanaf 2012 hebben de provincies via bestuurlijke afspraken de regierol over een structureel budget voor de restauratie van rijksmonumenten. Voor Zeeland gaat het om een bedrag van ruim € 1.3 miljoen per jaar. Hierbij wordt verwacht dat de provincie in aanvulling op dit budget geldstromen genereert uit publieke (provincie, gemeenten, waterschap) en private (eigenaren, ontwikkelaars) bron. Per regio betrekken wij de gemeenten bij de verdeling van het budget. Er zal een meerjarig programma worden opgesteld.

Het gaat om de restauratie van bijvoorbeeld kerken en kerktorens, molens en industrieel erfgoed. Indien geïnvesteerd wordt in restauratie, moet het voorbestaan van het rijksmonument gegarandeerd zijn. Dit kan onder meer door een goede (her)bestemming met een realistisch exploitatieplan of een verklaring van bestendig gebruik voor een bepaald aantal jaren. Een bijkomend voordeel van investeren in restauraties is dat de werkgelegenheid in de bouwsector bevordert wordt.

Agrarisch erfgoed

De instandhouding van agrarisch erfgoed willen wij betrekken bij gebiedsgerichte ontwikkelingslocaties. Binnen ons omgevingsbeleid bieden wij ruimte voor niet-agrarische en semi-agrarische activiteiten in het landelijk gebied (nieuwe economische dragers). Een activiteit dient binnen dat kader een bijdrage te leveren aan de herbestemming of sanering van vrijkomende (agrarische) bebouwing en het behoud van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing.

Planologische bescherming

Voor het voortbestaan van een monument is planologische bescherming van belang. Historische molens vormen hierbij een aparte categorie. In de provinciale ruimtelijke verordening zijn speciale regels opgenomen voor de molenbiotoop. Hierdoor worden gemeenten verplicht zorg te dragen voor een goede planologische regeling ter bescherming van de molenbiotoop.

Mobiel erfgoed

De Stoomtrein Goes-Borsele blijven wij ondersteunen vanwege het bijzondere museale, historische en toeristische belang daarvan. Wij willen verder de zichtbaarheid van maritiem erfgoed behouden en meer ontwikkelen in samenwerking en in samenhang met toerisme.

Behoud vakmanschap

Omdat de restauratiekennis en –vaardigheden met betrekking tot monumenten steeds verder afnemen, borgen wij deze via het Restauratie Opleidingsproject (ROP), de opleiding voor vrijwillige molenaars en de Monumentenwacht Zeeland.

Immaterieel erfgoed

Immaterieel erfgoed en volkscultuur zijn verbonden met het begrip 'identiteit'. Mensen zijn trots op hun tradities. Omdat het immaterieel erfgoed wereldwijd bedreigd wordt, heeft Unesco het initiatief genomen dit erfgoed te beschermen. Nederland heeft zich inmiddels verplicht het eigen immaterieel erfgoed in kaart te brengen. Concreet betekent dit dat provincies moeten zorgen voor een provinciale inventarisatie immaterieel erfgoed én het levend houden van immaterieel erfgoed.

Ontwikkelingen tot nu toe

In de afgelopen periode is ingezet op behoud, ontsluiting en levend houden van het immaterieel erfgoed. Met de matchingsmiddelen voor volkscultuur uit het Fonds Cultuurparticipatie was het mogelijk om extra aandacht besteden aan de volkscultuur in Zeeland. Uit het programma volkscultuur zijn hiertoe activiteiten en organisaties ondersteund.

Uit inventarisatie blijkt dat in Zeeland zo'n 400 organisaties zich bezig houden met immaterieel erfgoed en volkscultuur, zoals streekdrachten en streektaal, ambachten, volksdans en geschiedbeoefening. SCEZ is gevraagd om ons te adviseren over de borging van de Zeeuwse volkscultuur.

Er was aandacht voor de geschiedenis en de gewoonten van nieuwe bevolkingsgroepen zoals Molukkers in Nederland (60 jaar) en het slavernijverleden. Er is ingezet op geschiedschrijving waarmee de Zeeuwse Canon en een nieuwe geschiedschrijving van Zeeland (af te ronden in 2014) tot stand kwamen.

Streektaal werd gesubsidieerd, waaronder de streektaalconferenties, het dialectfestival Zing Zeeuws en het Woordenboek van de Vlaamse dialecten, waarin de Zeeuwsch-Vlaamse zijn opgenomen.

Ontsluiten immaterieel erfgoed en Zeeuwse tradities levend houden

Zeeuwen houden zich actief bezig met tradities, zoals het ringrijden, krulbollen, streektaal en streekdrachten. Wij vinden het belangrijk onze tradities, ons Zeeuws DNA, te bewaren voor de toekomst. De Culturele Biografie is de komende periode dan ook leidend bij de verdere ontsluiting van typisch Zeeuws immaterieel erfgoed voor een breed publiek.

Wij hebben in aansluiting op het Unesco-besluit SCEZ verzocht om de kennis van immaterieel erfgoed en volkscultuur bijeen te brengen. Hiertoe ontwikkelt SCEZ een digitaal kenniscentrum immaterieel erfgoed en volkscultuur. Doel is het verzamelen, borgen en ontsluiten van informatie op het gebied van de volkscultuur in Zeeland. Borging ervan kan worden benut voor het levend houden (van aspecten) van volkscultuur. Daarnaast vervult SCEZ een functie op het gebied van dialect en streektaal.

Archieven

In het Bestuursakkoord 2011-2015 van het Rijk, VNG, IPO en UVW is vastgelegd dat de provincies structureel verantwoordelijkheid gaan dragen voor hun eigen archieven. Zij dienen daartoe in ieder geval vanaf 2012 voor een periode van vijf jaar subsidie te geven aan het betreffende Regionale Historische Centrum (RHC) waar de archieven zijn ondergebracht. In Zeeland is dit het Zeeuws Archief. Het ministerie van OCW gaat ervan uit dat de provincies zullen toetreden tot de bestaande GR's (Gemeenschappelijke Regeling), waarvan het Rijk deel blijft uitmaken. In Zeeland maken ook de gemeenten Middelburg en Veere deel uit van de GR Zeeuws Archief. Het besluit daarover is echter een zaak van de provincie zelf.

In een periode waarin zowel bestuurlijk als financiële keuzes noodzakelijk zijn, willen wij niet gebonden zijn aan verplichtingen en beperkingen die gepaard gaan met deelname aan een GR. Wij hebben er voor gekozen om een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het Zeeuws Archief af te sluiten (voor de periode 2012-2016). Zo kan op praktische wijze uitvoering worden gegeven aan de relatie met het Zeeuws Archief.

Museumbeleid

De Zeeuwse musea vormen een belangrijk onderdeel van de culturele infrastructuur van Zeeland. Zij hebben een grote rol in het bewaren en ontsluiten van het museale erfgoed van Zeeland. Zij dragen bij aan de cultuur-toeristische aantrekkelijkheid van Zeeland (als elk-weervervoering) en de leefbaarheid van Zeeland (onder meer door de inzet van vele vrijwilligers). Daarnaast kunnen de musea als beheerders van museale collecties van (Zeeuws) (im-)materieel erfgoed, een belangrijke bijdrage leveren aan de Culturele Biografie van Zeeland.

Ontwikkelingen tot nu toe

Het provinciale museumbeleid in de periode 2007 tot en met 2012 is vastgelegd in de nota 'Investeren in de Zeeuwse musea, een duurzame kwestie'. Algemene doelstelling van deze nota was de totstandkoming van een kwalitatief goed en samenhangend museumbestel van Zeeland. Hierbij waren de drie P's leidend:

- positionering: welke positie neemt het museum in de (directe) samenleving en welk soort museum, zoals bezoekerscentrum of themamuseum, is het;
- prioritering: richt het museum zich in het bijzonder op verzamelen, bewaren, bestuderen of ontsluiten;
- profilering: welk profiel heeft het museum zodat sprake is van onderscheidend vermogen bij collectie en presentatie.

Sinds het vaststellen van deze nota is bij de musea veel gebeurd. In 2007 heropende het Zeeuws Museum de deuren met een geheel vernieuwde inrichting en een nieuwe aanpak. In de afgelopen jaren is mede dankzij provinciale subsidies de basis gelegd voor het Industrieel Museum Zeeland (opening verwacht in 2013). De uitbreidingen van het Watersnoodmuseum (van één naar vier caissons) en het Bevrijdingsmuseum Zeeland zijn gerealiseerd. Beide musea kunnen sinds de opening rekenen op goede publieke belangstelling.

Op het terrein van samenwerking en kwaliteitsverbetering zijn (mede door de provinciale financiële steun), collectieve projecten gerealiseerd zoals voor veiligheidszorg in de Zeeuwse musea en het registreren van de museale collectie Zeeland (project Erfgoed inzichtelijk). Daarbij bleek dat een aantal Zeeuwse musea bewust onafhankelijk van de overheid wil opereren. Met deze constatering hebben wij rekening gehouden bij de uitwerking van ons toekomstig museumbeleid.

Inzetten op meer samenwerking en afstemming

In algemene zin blijven wij inzetten op een samenhangend provinciaal bestel van musea die enerzijds de collecties goed bewaren, in stand houden en ontsluiten en anderzijds thematisch bijdragen aan de totstandkoming van de Culturele Biografie van Zeeland. De drie P's blijven van toepassing.

Wij blijven ons verantwoordelijk voelen voor het Zeeuws Museum. Wij verwachten van dit museum dat het niet alleen duidelijker invulling geeft aan de drie P's maar ook inzet op (verregaande) samenwerking met de op provinciaal niveau werkende (thema)musea zoals het Watersnoodmuseum, het Zeeuws maritiem muZEEum, het Bevrijdingsmuseum Zeeland en het nog te openen Industrieel Museum Zeeland.

De samenwerking tussen de musea, maar ook met andere 'natuurlijke partners' op het terrein van het cultureel erfgoed waaronder in ieder geval de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) en het Zeeuws Archief, zal moeten leiden tot meer effectiviteit en efficiency, zowel in menskracht als in middelen.

Ondersteuning musea

Eén van de taken van SCEZ is invulling geven aan het museumconsulentschap. Wij willen dat deze taak zich concentreert op vier punten:

- medewerking van ten minste de provinciaal werkende(thema)musea verkrijgen bij de totstandkoming van de Culturele Biografie van Zeeland;
- samen met het Zeeuws Museum samenwerking met en tussen de op provinciaal niveau werkende (thema)musea realiseren;
- het in samenspraak met de gemeenten regionale museale samenwerkingsverbanden stimuleren;
- de profilering van de museumcollecties binnen één digitaal Zeelandmuseum versterken.

Wij willen verder onderzoeken of uitbreiding van de bezetting van de basishelpdesk van SCEZ (nu 4 uur per jaar voor musea aangesloten bij de Vereniging van Zeeuwse Musea) mogelijk is op basis van betaalde dienstverlening. Zoals eerder aangegeven (hoofdstuk 2) vinden wij het direct subsidiëren van belangenbehartigersorganisaties zoals de Vereniging van Zeeuwse Musea (VZM) geen provinciale taak. Dit betekent dat de subsidie aan de VZM niet wordt gecontinueerd. De overkoepelende publieksactiviteiten die de VZM tot nu toe uitvoerde, zoals de website Zeeland Museumland en de MuseumNa|8 Zeeland zullen wij, gezien het belang van beide activiteiten voor de Zeeuwse musea, onderbrengen bij SCEZ.

Cultuureducatie

Cultuureducatie is van belang voor de ontwikkeling van het cultureel bewustzijn bij kinderen en jongeren. Wij zien het als een kerncompetentie die van wezenlijk belang is voor begrip van en grip op de samenleving. Creativiteit wordt een steeds belangrijker economische factor en bevordert de schoolprestaties. Cultuureducatie omvat de deelgebieden kunsteducatie, erfgoededucatie en media-educatie (inclusief literatuur).

Ontwikkelingen tot nu toe

Het cultuur-educatief beleid heeft zich in de vorige periode gericht op verdere structurering en samenwerking bij totstandkoming van het cultuur-educatief aanbod en het ontwikkelen van een doorgaande leerlijn. Op basis van monitoring kunnen we stellen dat het beleid tot vooruitgang heeft geleid: scholen werken intensiever samen met centra voor cultuureducatie en andere culturele instellingen, culturele instellingen stemmen hun aanbod steeds meer af op de vraag van het onderwijs. Steeds meer scholen hebben hun plannen op het gebied van cultuureducatie vastgelegd. Daarnaast is ingezet op deskundigheidbevordering van leerkrachten via de cursus Interne Cultuur Coördinator en via de Minor Cultuureducatie bij HZ-Pabo voor leerkrachten in opleiding.

De centra voor cultuureducatie hebben, naast hun werkzaamheden voor het primair onderwijs, in opdracht van ons cultuur-educatieve activiteiten voor het voortgezet onderwijs ontwikkeld. Zij zijn daarbij ondersteund door Scoop, SCEZ, de Zeeuwse Bibliotheek en de andere Zeeuwse basisbibliotheken. Er is niet alleen gekeken hoe kan worden aangesloten bij hetgeen op dit gebied al binnen het basisonderwijs gebeurt, maar ook hoe binnen het voortgezet onderwijs zelf een doorlopende leerlijn kan worden vormgegeven. In de verschillende Zeeuwse regio's zijn in overleg met directies van scholen en CKV-docenten (VO cultuurcoördinatoren) de nodige activiteiten en projecten opgezet als opmaat naar meer aandacht voor cultuur binnen deze onderwijsvorm.

Vooral voor activiteiten op het gebied van media-educatie is bij het voortgezet onderwijs belangstelling, omdat deze vorm van cultuureducatie als direct ondersteunend aan andere vakken wordt ervaren.

Het cultuurprogramma HZ-cult van de Hogeschool Zeeland is bedoeld voor studenten van de HZ en de Roosevelt Academy en bestaat uit buitenschoolse activiteiten op het gebied van theater, film, muziek en dans (bezoek voorstellingen, workshops, enz.).

Met steun van de provincie is het jaarprogramma zo aangepast dat nu ook leerlingen van het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs hieraan kunnen deelnemen. De centra voor cultuureducatie participeren door ondersteuning te bieden bij (de ontwikkeling van) activiteiten.

Voortzetten van beleid

Wij willen het cultuureducatiebeleid van de vorige periode voortzetten. De inzet op verdere structurering van de samenwerking en het stimuleren van een doorgaande leerlijn past bij onze ambitie de culturele basisinfrastructuur te verduurzamen en heeft aantoonbaar rendement opgeleverd. Bovendien sluit dit beleid aan bij het geïntegreerd beleid voor jongerenparticipatie dat wij voorstaan.

Primair Onderwijs: 'Cultuureducatie met Kwaliteit'

Wij blijven inzetten op het vergroten van de samenwerking tussen scholen en culturele instellingen en de verankering van die samenwerking in netwerken. Wij werken hiertoe samen met gemeenten en culturele instellingen en zullen deelnemen aan de matchingsregeling met het Rijk, 'Cultuureducatie met Kwaliteit, 2013-2016'. Deze regeling richt zich op de doelgroep 4 tot 12-jarigen (primair onderwijs) en heeft de volgende doelstellingen:

- bevorderen dat de kerndoelen binnen het leergebied kunstzinnige oriëntatie behaald worden;
- werken met een doorgaande leerlijn voor cultuureducatie stimuleren;
- deskundigheid leraren op het gebied van cultuureducatie stimuleren;
- bevorderen dat culturele instellingen een beleid voeren gericht op educatie en participatie van de jeugd en zorgen voor een op de kerndoelen afgestemd aanbod voor scholen.

Het realiseren van deze doelstellingen zal cultuureducatie nog beter verankeren binnen het onderwijs. Voor Zeeland is een jaarlijkse rijksbijdrage van € 209.000 beschikbaar onder de voorwaarde dat dit bedrag op basis van het 50%-50% principe met een zelfde bijdrage wordt gematcht. Om te participeren in de regeling moest er vanuit Zeeland voor 1 december 2012 één gezamenlijk verzoek worden gedaan door een culturele instelling. In overleg met het Zeeuwse basisonderwijs, de centra voor cultuureducatie in Zeeland, Scoop, en in afstemming met gemeenten is het gezamenlijke verzoek opgesteld en door Scoop ingediend bij het Fonds Cultuurparticipatie, dat in opdracht van OCW de regeling uitvoert.

Wij verwachten van de betrokken culturele instellingen dat zij hun huidige inspanningen continueren en zullen hen vanuit onze verantwoordelijkheid en mogelijkheden faciliteren. Daarbij vinden wij de doorlopende monitoring (ingezet in de afgelopen periode) van activiteiten van groot belang om niet alleen opbrengsten te meten, maar ook om zo nodig te kunnen bijsturen.

Doorlopende leerlijn naar Voortgezet en Hoger Onderwijs

Wij willen ons cultuur-educatief beleid voor de doelgroep voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs voortzetten met daarbij niet alleen aandacht voor binnenschoolse, maar ook voor buitenschoolse activiteiten. Daarmee wordt tevens de relatie met amateurkunst en talentontwikkeling gelegd (zie ook onder Amateurkunsten). Hiermee geven we niet alleen meer invulling aan het principe van de doorgaande leerlijn cultuureducatie maar ook aan het genoemde beleid voor jongerenparticipatie. Net als bij de regeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' verwachten wij van de betrokken culturele instellingen dat zij hun huidige inspanningen continueren op basis van een goed onderbouwde aanpak. Wij zullen hen voor de uitvoering vervolgens vanuit onze verantwoordelijkheid en mogelijkheden faciliteren.

Ook in dit geval is doorlopende monitoring van activiteiten van groot belang om inzicht te krijgen in verwachte opbrengsten en zo nodig te kunnen bijsturen.

Kunsten, inclusief grote culturele evenementen & festivals

Tot de kunsten rekenen wij zowel de amateurkunsten als de professionele kunsten, inclusief de grote culturele evenementen en festivals. De professionele kunsten leveren een bijdrage aan de promotie van Zeeland en aan de groeiende bedrijfstak van de creatieve industrie. Wij vinden de professionele kunsten een provinciale verantwoordelijkheid indien sprake is van een (boven) provinciale uitstraling of duidelijke provinciale werking. Wij hechten waarde aan de amateurkunsten vanuit het oogpunt van leefbaarheid. In een provincie waar het goed wonen, werken en leven is, hoort er ook bij dat er voor de inwoners volop de mogelijkheden aanwezig zijn om zich in hun vrije tijd kunstzinnig te uiten.

Ontwikkelingen tot nu toe

In de afgelopen periode is er voor de kunsten ingezet op versterking van de kunsteninfrastructuur. Hiertoe hebben wij zowel professionele als amateurkunst organisaties/activiteiten meerjarig ondersteund. Er zijn, in samenwerking met de betreffende gemeenten, eerste stappen gezet om te komen tot twee nieuwe organisaties op Walcheren. Beide moeten uiteindelijk ook in de andere twee regio's actief worden. Het gaat om een organisatie voor 'serieuze muziek' en om een nieuwe organisatie voor beeldende kunst. De samenwerking met de gemeenten is geïntensiveerd door opzet van de regionale kunstenarrangementen. Dit leidde tot gezamenlijke ondersteuning van enige tientallen (amateurkunst) activiteiten in de regio's Oosterschelde, Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen. Inmiddels is of wordt per regio een gezamenlijke visie op de infrastructuur opgesteld om ook zo – in samenhang met het provinciaal cultuurbeleid – te kunnen komen tot meer samenhangende investeringen.

Vanuit twee subsidieprogramma's - Stimulering Zeeuwse cultuurproducties en Amateurkunst - zijn enkele tientallen producties en evenementen ondersteund. Het programma Amateurkunst werd mede mogelijk gemaakt door matching vanuit de landelijke regeling voor cultuurparticipatie. Het zal niet worden voortgezet omdat de herziene regeling zich uitsluitend richt op cultuureducatie. Het programma Stimulering Zeeuwse cultuurproducties wordt evenmin voortgezet (zoals al in hoofdstuk 3 onder Advisering aangegeven).

We zijn tevreden met de resultaten van de inspanningen op dit beleidsterrein maar tegelijkertijd constateren we dat voor een daadwerkelijke versterking van de infrastructuur meer nodig is dan vooral aanbod te subsidiëren. De organisaties zouden meer slagkracht moeten hebben op het terrein van o.a. personele bezetting en financiële continuïteit. Hun positie in de Zeeuwse samenleving moet versterkt worden door hun netwerk te vergroten en nieuwe verbindingen te leggen. Aspecten als promotie, publiciteit, marketing en sponsoring kunnen in de meeste gevallen nog (behoorlijk) worden verbeterd. Professionalisering en inzetten op meer samenwerking, afstemming en waar mogelijk schaalvergroting zien wij voor de komende periode als belangrijke invalshoeken voor de versterking van de basisinfrastructuur.

Naar een duurzame culturele basisinfrastructuur

De doelstelling van de vorige kunstenperiode en die van deze cultuurnota hebben wel een verband, maar liggen niet compleet in elkaars verlengde. Meer dan voorheen willen wij kijken naar de positie van de kunsten in het geheel van het culturele veld en de maatschappelijke context.

Gezien onze algemene uitgangspunten (zoals cultuur als vestigingsfactor), de beschikbare middelen en resultaten van voorgaande jaren, brengen wij onze inspanningen voor de kunsten terug tot een aantal die zaken die binnen onze verantwoordelijkheid vallen en een belangrijke rol in de basisinfrastructuur spelen. Wij kiezen bij de podiumkunsten voor de vier grote festivals (Zeeland Nazomerfestival, Film by the sea, het Festival van Zeeuwsch-Vlaanderen en Concert at Sea) en het Bevrijdingsfestival Zeeland. Daarnaast zetten wij in op nieuwe provinciale organisaties voor de productie en programmering van 'serieuze' muziek in Zeeland en van beeldende kunst, vormgeving en architectuur in Zeeland.

Bij de amateurkunsten beperkt de directe inzet zich tot trajecten voor (talent)ontwikkeling voor jongeren. De regioarrangementen blijven onverkort belangrijk voor de regionale infrastructuur. Verder willen wij mede gelet op het wegvallen van een aantal afzonderlijke subsidieprogramma's voor de komende periode budget vrijmaken voor veelbelovende nieuwe initiatieven.

Festivals

De ondersteuning van de vier grote Zeeuwse festivals wordt voortgezet. Het artistieke niveau is hoog en de opzet en het bereik van deze festivals is van (boven)provinciaal belang. De festivals dragen ieder op eigen wijze uit dat juist de unieke locaties die Zeeland biedt, een meerwaarde aan hun festival geven. Verder stimuleren bijvoorbeeld de combinatiearrangementen van festival en verblijf rondom Concert at Sea het toerisme en is de interesse voor Zeeland als filmlocatie nog steeds groeiende, mede dankzij Film By The Sea.

Het bedrijvennetwerk dat zich rondom dit festival aan het ontwikkelen is, geeft aan welke waarde er door het Zeeuws bedrijfsleven aan wordt gehecht.

Wij rekenen ook het Bevrijdingsfestival Zeeland tot de provinciale verantwoordelijkheid, als cruciaal onderdeel van het landelijk netwerk ter viering van de Bevrijding. Inmiddels komen de organisaties van de vijf festivals periodiek bijeen met als doel wederzijdse versterking en samenwerking waar mogelijk, maar ook om mee te (gaan) werken aan zaken als Natuurlijk Zeeland.

Andere festivals met professionele kunsten én ten minste een regionale uitstraling rekenen wij tot de regionale culturele infrastructuur. De ondersteuning is dan mede afhankelijk van de overeen te komen gezamenlijke inzet met de gemeenten binnen de regionale cultuurarrangementen.

Professionele podiumkunsten

Bij de professionele podiumkunsten beperken wij onze rechtstreekse (financiële) inzet tot het mede mogelijk maken van de activiteiten van de Stichting Theaterproductiehuis Zeeland, het Zeeuws Orkest en de nieuwe – samengevoegde - provinciale organisatie voor productie en programmering van 'serieuze' muziek. Wij willen het Zeeuws Orkest in staat blijven stellen hun producties uit te voeren. Vanwege de samenstelling (amateurs en professionals) en de gevarieerde programmering rekenen wij dit bijzondere symfonieorkest tot de provinciale verantwoordelijkheid.

In samenwerking met de Walcherse gemeenten en de besturen van de Stichting Muziekpodium Zeeland en de Stichting Zeeuwse Concertzaal wordt gewerkt aan de oprichting van een nieuwe organisatie per 1 januari 2014, met als werktitel het Muziekhuis Zeeland. Dit Muziekhuis zal ook huisvesting en backoffice en andere facilitaire ondersteuning dienen te bieden aan het Zeeuws Orkest en andere muziekorganisaties. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat deze organisatie met en voor muziekorganisaties in de regio's Oosterschelde en Zeeuws-Vlaanderen gaat werken. Andere activiteiten op het terrein van de professionele podiumkunsten rekenen wij niet langer tot onze rechtstreekse verantwoordelijkheid. De subsidiëring hiervan is mede afhankelijk van de overeen te komen gezamenlijke inzet met de gemeenten binnen de regionale cultuurarrangementen.

Professionele beeldende kunst, vormgeving en architectuur

Wij beperken onze rechtstreekse inzet tot de subsidiëring van de nieuw te vormen organisatie BKV Zeeland (werktitel), waarvan wij de oprichting voorzien per 1 januari 2014. Evenals bij de serieuze muziek zijn alle betrokken overheden en de betreffende organisaties CBK Zeeland, SBKM Middelburg/de Vleeshal en Cultuurwerf BK Vlissingen ervan doordrongen dat overeind houden van de drie afzonderlijke instellingen met behoud van (inter-) nationale uitstraling én provinciale taken op langere termijn niet mogelijk is. Van deze nieuwe organisatie verwachten wij dat ze met de gemeenten en organisaties in de Oosterschelderegio en Zeeuws Vlaanderen gaat samenwerken en diensten gaat verlenen. Daarnaast verwachten we van deze nieuwe organisatie een bijdrage aan de (verdere ontwikkeling van de) creatieve industrie.

Andere activiteiten op het terrein van de professionele beeldende kunst, vormgeving en architectuur rekenen wij niet langer tot onze rechtstreekse verantwoordelijkheid. Ook hiervoor is de subsidiëring mede afhankelijk van de overeen te komen gezamenlijke inzet met de gemeenten binnen de regionale cultuurarrangementen.

Amateurkunsten

Wij richten onze inzet bij de amateurkunst op de (talent)ontwikkeling voor jongeren. Hiermee sluiten wij aan op het geïntegreerd beleid voor jongerenparticipatie. Deze inzet is in lijn met de insteek bij cultuureducatie om binnenschoolse en buitenschoolse cultuurparticipatie meer met elkaar te verbinden. Bovendien is deze inzet aanvullend op het Rijksbeleid om in te zetten op culturele ontwikkeling van de jeugd. Verder is deze inzet aanvullend op het beleid van de gemeenten die de eerste verantwoordelijkheid hebben voor amateurkunsten. Samen met de gemeenten zijn wij verantwoordelijk voor amateurkunstproducties (bijvoorbeeld een musical of dansvoorstelling) en amateurkunst evenementen (zoals het WAK) met een regionaal belang/bereik. Dit geven we inhoud via de regionale cultuurarrangementen.

De (talent)ontwikkelingstrajecten zijn zo opgezet dat ze jongeren de mogelijkheid bieden om uit te vinden wat ze kunnen en moeten handvaten bieden om nog een of meer stappen verder te komen. Wij vinden het belangrijk dat de trajecten die wij gaan ondersteunen passen bij interesse en vraag van de doelgroep, een duidelijke lijn kennen, professioneel zijn van opzet en begeleiding en zich richten op uitbouw van een (nationaal) netwerk. De bij Scoop opgedane ervaring met onder meer de Kunstbende en Pop projecten is wat ons betreft van groot belang en wij verwachten dat zij (mede) zorgdragen voor verdere ontwikkeling en uitvoering van de trajecten.

Binnen de Zeeuwse popcultuur is ervaring opgedaan met het opzetten van een traject voor (talent)ontwikkeling. De provincie was hierin een belangrijke aanjager. Een reeks op zichzelf staande projecten, zoals Kunstbende, regionale bandcompetities zoals Hooi!koorts en het coachingsproject PoppaanZee, bieden in oplopende graad uitdagingen aan jonge Zeeuwse popmuzikanten en vormen zo een ontwikkelingstraject. Alle onderdelen bieden via extra producties, workshops of coaching verdere verdieping aan de deelnemers. De ervaringen hiermee zijn positief en we zetten dit traject voort, zij het met enige wijzigingen op basis van de opgedane ervaringen en beschikbare middelen. Tegelijkertijd willen we soortgelijke trajecten toe laten passen bij andere disciplines. De basis voor de trajecten ligt bij de multidisciplinaire competitie Kunstbende. Voor de komende periode kiezen we

naast het boven genoemde traject voor (pop)muziek voor uitbouw van een traject film, uit te werken rondom het project Filmstars. Deze twee disciplines spreken de jongeren het meeste aan.

De ondersteuning van Stichting Dansz en het project de Dansweek worden met het oog op verdere ontwikkeling van een traject Dans in de toekomst, voortgezet. Voor de 'serieuze' muziek vormt het Zeeuws Jeugdorkest op zichzelf al een ontwikkelingstraject nu er naast een Studentenorkest in 2012 een kinderorkest is gestart. Tenslotte blijven we ook het Eenakterfestival ondersteunen, dat een artistieke aanvulling vormt op de meer educatieve ontwikkelingslijn van de Jeugdtheaterschool Zeeland en theateropleiding de Ambitie. Deze laatste twee zullen via de middelen cultuureducatie ondersteund worden en (daarmee) worden ingebed bij de centra voor kunsteducatie.

Media

Het provinciaal beleid voor de Media is tot en met 2014 vastgelegd in de Medianota 2009-2014. Deze afwijkende periode heeft te maken met de periode van zendmachtiging van Omroep Zeeland (oktober 2009 t/m oktober 2014). In de nota wordt met name ingegaan op onze relatie met Omroep Zeeland. Gelet op de Mediawet betreft het hier louter een bekostigingsrelatie zonder dat wij hieraan inhoudelijke voorwaarden mogen stellen. Het niveau van bekostiging is vastgelegd via de zogenaamde Zorgplicht (art. 2.170). Deze voorwaarde bepaalt dat de provincie de regionale omroep in staat moet stellen het activiteitsniveau 2004 kwalitatief en kwantitatief te handhaven. Ondanks deze restricties is in de nota aangegeven dat de omroep meer kan samenwerken met Zeeuwse culturele instellingen, het onderwijs en Zeeuwse bedrijven. In de afgelopen periode heeft de omroep voor de digitalisering en ontsluiting van oud beeldmateriaal (Terugkieke en nieuwsarchief) samengewerkt met de Zeeuwse Bibliotheek. Via het project Nieuwsportaal Zeeland (aandacht voor en achtergronden bij thema's als Krimp in Zeeland) heeft de omroep samengewerkt met de PZC, Scoop en de Zeeuwse Bibliotheek.

Landelijke ontwikkelingen

De Mediawet en in het bijzonder de niet duidelijk gedefinieerde Zorgplicht maken het voor provincies moeilijk om te sturen in de bekostigingsrelatie met de regionale omroep. In een aantal gevallen heeft de rechter naar aanleiding van voorgenomen bezuinigingen door provincies de bezwaren hiertegen van de betreffende omroepen gegrond verklaard. De provincies konden onvoldoende duidelijk maken dat de regionale omroep met minder middelen het niveau van de Zorgplicht kan uitvoeren. Wij vinden een aanpassing van de Mediawet op dit onderdeel zeer wenselijk. Een mogelijkheid hiertoe ontstaat indien het voorgenomen plan van het Rijk voor recentralisatie van de regionale omroepen vanaf 2014 niet doorgaat en de verantwoordelijkheid toch bij provincies blijft. De Mediawet moet wat ons betreft in dat geval zo worden gewijzigd dat de voor onze verantwoordelijkheid voor de regionale omroep onduidelijke criteria worden geschrapt of beter worden gedefinieerd.

Bij geen recentralisatie zullen de Staten eind 2014 tevens op verzoek van het Commissariaat voor de Media via een representativiteits- en bekostigingsverklaring moeten aangegeven of Omroep Zeeland voor de periode 2015-2019 de regionale omroep voor Zeeland kan blijven.

Voorgaande betekent in alle gevallen dat tijdens de huidige cultuurperiode moet worden bezien of het provinciale Mediabeleid wordt voortgezet of aangepast.

Zeeuws Documentairefonds en Publicatiefonds Zeeland

In de Medianota 2009-2014 hebben wij aangegeven dat vanaf 2013 in samenwerking met het Prins Bernhard Cultuurfonds en Omroep Zeeland een documentaire fonds wordt opgericht. Dit fonds is bedoeld om documentaires te realiseren die een duidelijk afgebakend thema behandelen gericht op (de geschiedenis van) Zeeland. Ze dienen geschikt te zijn voor een breed publiek, bij voorkeur in première te gaan tijdens Film by the Sea en in ieder geval te worden uitgezonden door Omroep Zeeland. Naast de provinciale bijdrage en die van het Prins Bernhard Cultuurfonds kunnen onder meer bedrijven via zogenaamde bijscheningen een bijdrage aan het fonds leveren. Omroep Zeeland draagt per documentaire zowel financieel als facilitair (zoals beschikbaar stellen techniek) bij. Via dit fonds krijgen ook jonge Zeeuwse cineasten de kans om zich verder te ontwikkelen. Op deze wijze kan een bijdrage geleverd worden aan de verdere ontwikkeling van de creatieve industrie in Zeeland.

Verder zullen wij vanaf 2013 ook het Publicatiefonds Zeeland via het Prins Bernhard Cultuurfonds voortzetten. Dit fonds is bedoeld voor publicaties op het gebied van Zeeuwse cultuur- en natuurhistorie voor een breed publiek en bij voorkeur uitgegeven door Zeeuwse uitgeverijen.

6. Financieel kader cultuur 2013-2015

Zoals in de inleiding al is aangegeven zijn in deze nota de hoofdlijnen van het cultuurbeleid op grond van de door de Staten vastgestelde 'Kadernotitie uitgangspunten provinciaal cultuurbeleid 2013-2016' verder inhoudelijk onderbouwd. De hoofdlijnen worden jaarlijks nader uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma cultuur. In dat programma worden de concrete structurele en incidentele activiteiten en acties opgenomen voor het betreffende jaar, inclusief de daarbij behorende middelen. Daarvoor is een financieel kader nodig dat recht doet aan deze hoofdlijnen en bijbehorende keuzes en prioriteiten. Hierna deze laatste kort op rij.

- Provincie is samen met gemeenten verantwoordelijk voor regionale culturele infrastructuur
- Provincie is verantwoordelijk voor deel dat dat lokale en regionale culturele infrastructuur overstijgt
- Niet alles in Zeeland én niet alles in elke regio
- Prioriteit bij beleidsterreinen cultureel erfgoed, grote festivals en cultuureducatie

Beschikbaar budget vanaf 2013

In de cultuurnotaperiodes 2005-2008 en 2009-2012 zijn de beschikbare middelen opgebouwd uit structurele en incidentele middelen. In 2012 was voor het programma cultuur afgerond € 24 miljoen beschikbaar. In dit bedrag zit afgerond € 19,7 miljoen voor zowel instellingen zoals SCEZ, CBK en Omroep Zeeland als voor incidentele zaken zoals Nieuwe geschiedschrijving Zeeland.

Het resterende bedrag van € 4,3 miljoen bestaat uit een structureel bedrag van € 866.600 en een incidenteel bedrag van € 3,45 miljoen. In dit laatste bedrag zit ook € 280.000 uit het Statenbudget voor Productiehuis Zeelandia, CBK, het Zeeuws Orkest en Kamerorkest Ty.

Verdeling in 2012 zag er als volgt uit:

• Amateurkunst	€ 242.900
• Letteren	€ 49.700
• Cultureel erfgoed	€ 1.261.000
• Podiumkunsten en festivals	€ 1.518.200
• Subsidieprogramma's (o.a. cultuureducatie)	€ 687.100
• Regioarrangementen gemeenten	€ 450.000
• Overig (o.m. voor matching Europa)	€ 111.000
Totaal	€ 4.319.900

Na aftrek van de bijdragen aan Omroep Zeeland, SCEZ, Zeeuwse Bibliotheek en Zeeuws Museum is in de periode 2013-2016 € 866.600 structureel per jaar beschikbaar. In de programmabegroting 2012 is opgenomen dat er in de periode 2013-2015 jaarlijks € 2 miljoen extra beschikbaar is. Verder is de 'oude bijdrage' van € 148.300 aan het CBK beschikbaar voor de nieuw te vormen organisatie voor Beeldende kunst. Om voldoende uitvoering te kunnen geven aan de eerder vastgestelde uitgangspunten en de uitwerking hiervan in deze nota en ook aan het overgangsjaar 2013¹ willen wij aan de hiervoor genoemde middelen in de periode 2013-2015 nog jaarlijks € 374.500 toevoegen. Zoals wij in de inleiding van deze nota al hebben aangegeven vinden wij besluitvorming over 2016 een verantwoordelijkheid van een nieuw college. Het cultuurbudget bedraagt zo voor de komende periode en exclusief indexering jaarlijks € 3.389.400. Ten opzichte van 2012 is er voor de genoemde onderdelen afgerond € 1 miljoen per jaar minder beschikbaar.

Verdeling in 2013 i.v.m. overgangsjaar:

• Cultureel erfgoed	€ 834.400	Verdeling 2014-2015:	€ 834.400
• Festivals	€ 750.000		€ 710.000
• Cultuureducatie	€ 210.000		€ 210.000
• Regioarrangementen gemeenten	€ 450.000		€ 450.000
• Nieuwe BKV organisatie	€ 310.000		€ 310.000
• Professionele podiumkunsten	€ 525.000		€ 525.000
• (Talent-) ontwikkeling jongeren	€ 180.000		€ 180.000
• Zeeuws Documentaire- en Publicatiefonds	€ 40.000		€ 50.000
• Algemeen (o.m. voor matching Europa en nieuwe initiatieven)	€ 90.000		€ 120.000
Totaal	€ 3.389.400		€ 3.389.400

¹ Omdat organisaties die in de periode 2009-2012 een meerjarige provinciale subsidie hebben ontvangen onvoldoende tijdig zijn geïnformeerd over het nieuwe provinciale cultuurbeleid vanaf 2013 is besloten de subsidieperiode met een jaar te verlengen.

Cultureel erfgoed

In het opgenomen bedrag is onder meer voorzien in een bijdrage aan Archeologie, Immaterieel erfgoed en Monumenten (o.a. Restauratie Opleidingsproject en restauratie en herbesteding rijksmonumenten), de Stoomtrein Goes-Borsele en de opleiding voor vrijwillige molenaars. Aanvullend op de eigen middelen ontvangen wij vanaf 2012 en in ieder geval t/m 2016 van het Rijk een jaarlijks budget van € 1,3 miljoen voor de restauratie van rijksmonumenten onder de afspraak dat de regio Zeeland (provincie, gemeenten, fondsen) zich zal inspannen om dat bedrag zoveel mogelijk – en dus zonder vastgelegde verdeling/bijdrage - te matchen (zie verder Cultureel Erfgoed vanaf blz. 11 van deze nota).

Festivals

In het opgenomen bedrag is voorzien in een bijdrage aan het Bevrijdingsfestival Zeeland, Concert at Sea (voor wat betreft de verbinding die wordt gelegd tussen de Zeeuwse popmuziek en de (internationale) pop), Festival van Zeeuwsch-Vlaanderen, Film by the Sea en het Nazomerfestival Zeeland van Theaterproductiehuis Zeelandia (zie verder Kunsten, inclusief grote culturele evenementen & festivals vanaf blz. 17 van deze nota).

Cultuureducatie

Het opgenomen bedrag betreft het provinciaal aandeel in de 50%-50% matching met het Rijk. De matchingsbedragen zijn gebaseerd op € 0,55 per inwoner. Inclusief matching is dus € 420.000 beschikbaar (zie verder Cultuureducatie vanaf blz.16 van deze nota).

Regioarrangementen gemeenten

In het opgenomen bedrag is voorzien in de bijdragen aan de regionale cultuurarrangementen met gemeenten in de regio's Oosterschelde, Walcheren en Zeeuwsch-Vlaanderen. Het betreft hier bestuurlijke convenanten tussen provincie en de gemeenten in een regio over gezamenlijke prioriteiten en gezamenlijke inzet van middelen voor de regionale culturele infrastructuur (zie verder Partners en rolverdeling op blz. 7 van deze nota).

Nieuwe BKV organisatie

Het betreft hier de samenvoeging van de huidige organisaties CBK Zeeland, SBKM Middelburg/de Vleeshal en Cultuurwerk BK Vlissingen. Op grond van de opgenomen bijdrage wordt van deze nieuwe organisatie verwacht dat ze met de gemeenten en organisaties in de Oosterschelderegio en Zeeuws Vlaanderen gaat samenwerken en diensten gaat verlenen. Tevens wordt een bijdrage verwacht aan de (verdere ontwikkeling van de) creatieve industrie (zie verder Professionele beeldende kunst, vormgeving en architectuur op blz. 19 van deze nota).

Professionele podiumkunsten

In het opgenomen bedrag is voorzien in een bijdrage aan in ieder geval het Zeeuws Orkest en de totstandkoming van een nieuwe organisatie voor serieuze muziek. Dit Muziekhuis zou ook huisvesting, backoffice en andere facilitaire ondersteuning dienen te bieden aan het Zeeuws Orkest, het Internationaal Jazzfestival, programmering St. Jacobskerk, Stichting Kamermuziek en Kamerorkest het Ty (zie verder Professionele podiumkunsten op blz. 18/19 van deze nota).

(Talent-) ontwikkeling jongeren

In het opgenomen bedrag is o.a. voorzien in een bijdrage aan de Kunstbende, pop- en filmtrajecten, de Dansweek en het Zeeuws Jeugdorkest (zie verder Amateurkunsten op blz. 19 van deze nota).

Zeeuws Documentaire- en Publicatiefonds

De bijdrage voor het Documentairefonds bedraagt jaarlijks € 40.000 en komt voort uit de in 2010 vastgestelde Medianota 2009-2014. Omdat de middelen voor de cultuurperiode 2009-2012 toen al waren verdeeld kan nu pas budget worden toegedeeld aan dit initiatief. Financiering van het Publicatiefonds kan in 2013 uit de overschotten van dit fonds uit de vorige cultuurperiode en vanaf 2014 met een jaarlijkse provinciale bijdrage van € 10.000 (zie verder Mediabeleid vanaf blz.20 van deze nota).

Algemeen

De opgenomen bijdrage moet met betrekking tot culturele activiteiten voorzien in de matching met Europese middelen en geldt tevens als post voor onvoorziene zaken.